

**Aika:** 15.10.2021 klo 8.15-10.15

**Paikka:** Tampereen kaupunkiseutu, kh. Valimo, Kelloportinkatu 1 B

**Osallistujat:**

Yli-Rajala Juha	konsernijohtaja	Tampere, pj.
Auvinen Oskari	kaupunginjohtaja	Kangasala,
Hirvonen Tuomas	kunnanjohtaja	Vesilahti
<del>Joensuu Jaakko</del>	<del>kansliapäällikkö</del>	<del>Pirkkala, 2. vpj.</del>
Kuusisto Juha	kaupunginjohtaja	Orivesi
Linnamaa Reija	strategiajohtaja	Tampere
Nurminen Mikko	johtaja	Tampere
Piiparinen Pauli	kaupunginjohtaja	Ylöjärvi
Rämö Heidi	kunnanjohtaja	Lempäälä, 1. vpj.
Väätäinen Eero	kaupunginjohtaja	Nokia, 117-120 §
Nurminen Päivi	seutujohtaja	esittelijä, TKS
Pohjonen Juhani	seutusihteer	sihteer, TKS

**Kutsutut:**

<del>Ikonen Anna Kaisa</del>	<del>seutuhallituksen puheenjohtaja</del>	<del>Tampere</del>
Periviita Mika	joukkoliikennejohtaja	Tampere, 118 §
<del>Peltola Antti</del>	<del>kaupunginjohtaja</del>	<del>Akaa, 118 §</del>
Touru Tapani	liikennejärjestelmäpäällikkö	TKS, 119 §
Välimäki Jussi	paikkatietoasiantuntija	TKS, 120 §

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

<b>117 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....</b>	<b>3</b>
<b>118 § LÄHIJUNALIIKENTEN LISÄOSTOT .....</b>	<b>4</b>
<b>119 § TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN LÄHIJUNALIIKENTEN TAVOITTEELLINEN TULEVAISUUSKUVA JA TIEKARTTA TOTEUTUKSELLE: SUUNNITTELUA OHJAAVA PÄÄTÖS .....</b>	<b>7</b>
<b>120 § KAUPUNKISEUDUN ASUNTOPOLIITTINEN OHJELMA 2040, SAADUT LAUSUNNOT JA EHDOTUKSEN HYVÄKSYMINEN.....</b>	<b>11</b>
<b>121 § OHJAAVA SISÄLTÖKESKUSTELU VUODEN 2022 TOIMINNAN SUUNNITTELUUN.....</b>	<b>14</b>
<b>122 § TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN JA TALOUDEN TOTEUTUMINEN 1.1.-31.8.2021 .....</b>	<b>16</b>
<b>123 § KUNTAJOHTAJAKOKOUKSEN KOKOUPÄIVÄT 2022 .....</b>	<b>21</b>
<b>124 § SEUTUFOORUMI 8.12.2021 .....</b>	<b>22</b>
<b>125 § MUUT ASIAT .....</b>	<b>23</b>
<b>126 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET .....</b>	<b>24</b>
<b>127 § TIEDOKSIANNETTAVAT ASIAT.....</b>	<b>25</b>
<b>128 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN .....</b>	<b>25</b>

## 117 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

<b>Asiat</b>	<b>Toimenpiteiden eteneminen</b>	<b>Vastuu</b>
Kuntien hyvinvointijohtamisen kehittäminen ja hymy -hankkeen loppuarviointi	Hyvinvointijohtamisen teemoja kehitetään seutuyhteistyössä tietoaainetoja hyödyntäen.	TKS
Nuorisopalvelut Tampereen kaupunkiseudulla -selvitys	HYPÄ-työryhmä hyödyntää selvitystä seuraavissa työvaiheissa	TKS
Lähijunaliikenteen tavoitteellinen tulevaisuuskuva ja tiekartta toteutukselle -selvitys, työvaiheen esittely	Asia on jatkokäsittelyssä tässä kokouksessa	TKS
TE-palvelujen kunnallistaminen ja uudistuksen yhdyspinnat hyvinvointialueeseen	Hanke jatkuu kuntien ohjauksen mukaisesti.	Kunnat, hankejohtaja

Liitteet:

Muistio 17.9.2021

Business Tampereen ja kuntajohtajien kokouksen 1.10.2021 pöytäkirja.  
Seuraava BT:n valmistelemaksi KJK-kokoukseksi esitetään 11.2.2022.

## 118 § LÄHIJUNALIIKENTEN LISÄOSTOT

Joukkoliikennejohtaja Periviita

Kuntajohtajakokous käsitteli kokouksissaan 4.6. ja 20.8.2021 VR-Yhtymän alustavaa tarjoutumista Tampereen seudun lähijunaliikenteen vuorojen lisäämiseksi liikennöintikaudella elokuusta 2022 alkaen. Tarjous koskee M-junaliikennettä Tampereen, Nokian, Lempäälän ja Akaan kuntien alueella.

Tarjoutumisessa VR ehdottaa vuorotarjonnan lisäämistä, vuorovälien tasaamista ja kattavampaa liikennöintiä ja liikennetarjontaa myös viikonloppuihin. Tarjouksen sisältämä liikenne on sekä määrällinen että laadullinen lisäys LVM:n rahoittamaan M-junaliikenteen nykyiseen tarjontaan. M-junaliikenne käynnistyi joulukuussa 2019 LVM:n pilottina. MAL-sopimuksen mukaisesti kyseinen pilotti nykyisellä palvelutasolla on vakiintunut ja tulee sisältymään LVM:n ostamaan henkilöjunaliikenteen kokonaisuuteen vuosille 2022-2030.

Liikenne- ja viestintäministeriön kanssa on keskusteltu VR:n tarjouksesta ja todettu, että kyseinen tarjouksen mukainen lisäliikenne kuntien rahoittamana on toteutuessaan mahdollista liittää osaksi LVM:n ja VR:n ostoliikennesopimusta. LVM:n edellyttää lisäliikenteelle kuntien rahoituksen ja alustavasti on sovittu, että käytännön maksuliikenne voidaan hoitaa kuntien ja VR:n kesken.

VR on tarkentanut tarjoustaan 14.9.2021. VR esittää mallia, jossa sopimuksen alkuvaiheessa Tampereen seutu kantaisi lipputuloriskin. Liikenteen laskutuksessa VR:n bruttokustannuksista vähennetään lipputulot.

Syyskuun aikana Tampereen, Nokian, Lempäälän ja Akaan edustajat ovat neuvotelleet M-junaliikenteen kustannusjaosta ja ostettavan liikenteen laajuudesta. VR:ltä on varmistettu, että liikenteen laajuutta on mahdollista muuttaa sopimuksen aikana vuosittain.

Kustannusmallia laadittaessa tiedostettiin, että mallin tulisi aiheuttamisperiaatteen lisäksi ottaa huomioon junaliikenteen hyödyt ja olla lisäksi riittävän yksinkertainen. Näistä tavoitteista johtuen kustannusjaossa on päädytty malliin, jossa bruttokustannukset jaetaan kuntien kesken asukaslukuun ja ratakilometreihin perustuen. Kustannuksista 20 prosenttia jaetaan yhteysvälin kuntien kesken asukasluvun suhteessa. Tämä kuvaa junamatkustajan kohdekunnan saamia saavutettavuushyötyjä sekä erilaisten liikenteellisten haittojen vähenemistä. Vastaavasti 80 prosenttia kustannuksista jaetaan suhteessa kunkin kunnan kauimaisen aseman etäisyyteen Tampereen päärautatieasemasta. Tämä kuvaa junamatkustajan kotikunnan saamia maankäyttö- ja saavutettavuushyötyjä. Kertyneet lipputulot kohdistetaan kullekin kunnalle. Näin

kunnilla on kannuste markkinoida junaliikennettä. Tampereen päärautatieaseman kustannukset jyvitetään suhteessa Nokian, Tesoman, Lempäälän ja Akaan asemille.

Valmistelussa tunnistettiin tarve uudelleenarvioida edellä esitetty kustannusmalli melko pian liikenteen käynnistymisen jälkeen liikenteestä saatavan matkustusdatan avulla. Päivitystyö on tarkoituksenmukaista tehdä syksyllä 2023, kun ensimmäinen liikennöintivuosi on toteutunut.

Liikenteen laajuuden osalta esitetään, että liikennetarjontaa lisätään alkuvaiheessa arkiliikenteeseen. Toiminnan vakiintuessa ja lippujärjestelmän kehittyessä voidaan liikennetarjontaa lisätä kätevästi mm. viikonlopuille myöhemmin. Tampere-Nokia -välillä arkiliikenteessä vuoromäärä kasvaa nykyisestä 15 vuorosta 25 vuoroon suuntaansa. Tampere-Toijala -välillä uusia vuoroja tulee arkisin yhteensä 5 kappaletta suuntaansa. M-junaliikenne liikennöitäisiin jatkossa tunnin vuorovälein vakiominuuttiaikataululla. Tampere-Nokia -välillä noin puolet uusista vuoroista ajettaisiin Sm4-kalustolla.

Tampereen ja Nokian välillä asukasluvun ja rataosuuden perusteella bruttokustannukset jakautuvat Nokialle 54,8 %:n osuudella ja Tampereelle 45,2 % osuudella. Lisäksi kaupungeille tulee hyödyksi asemilta näille lisävuoroille kohdistuvat lipputulot.

Tampereen ja Toijalan välillä asukasluvun perusteella maksajia ovat kaikki kolme kuntaa ja rataosuuden perusteella Lempäälä ja Akaa. Bruttokustannusten osalta kustannusjako-osuudet ovat: Akaa 53,3 %, Lempäälä 29,7 % ja Tampere 17,0 %. Lipputulot kohdistuvat Lempäälälle ja Akaalle ja näin ollen nettokustannusten osalta kustannusjako-osuudet ovat 25 %:n lipputulo-olettamalla: Akaa 50,5 %, Lempäälä 28,1 % ja Tampere 21,4 %.

Arkiliikenteen lisäysten osalta kuntien vuotuiset kustannukset edellä kuvatulla kustannusjaolla on Nokian osalta 269.000 eur / v, Tampereen 317.000 eur/v, Lempäälän 124.000 euroa ja Akaan 223.000 euroa. Lipputuloiksi on arvioitu 25 %:a kustannuksista ja ne on otettu huomioon kustannuksissa. Liikenne käynnistyisi elokuussa 2022 eli vuoden 2022 talousarviossa määrärahatarve on tällöin noin 45 % yllä olevista vuotuisista kustannuksista.

Jotta liikenne on varmuudella käynnistettävissä elokuussa 2022 on päätös junaliikenteen hankinnasta tehtävä kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnassa 10.11.2021.

**Kuntajohtajakokous 15.10.2021**

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

hyväksyä kustannusjaon periaatteet,

hyväksyä arkiliikenteen lisätarjonnan ensivaiheessa ostettavan hankinnan laajuudeksi ja

että valmistelua jatketaan niin, että liikenne voidaan käynnistää elokuussa 2022.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

## **119 § TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN LÄHIJUNALIIKENTEN TAVOITTEELLINEN TULEVAISUUSKUVA JA TIEKARTTA TOTEUTUKSELLE: SUUNNITTELUA OHJAAVA PÄÄTÖS**

Liikennejärjestelmäpäällikkö Touru

Tampereen kaupunkiseudun lähijunaliikenteen tavoitteellinen tulevaisuuskuva ja tiekartta toteutukselle -työn alustavaa visioluonnosta käsiteltiin seutuhallituksen kokouksessa 29.9.2021.

Seutuhallituksen evästyksissä painottui erityisesti tahtotila lähijunaliikenteen nopeaksi edistämiseksi ja olemassa olevan infran maksimaaliseksi hyödyntämiseksi. Lisäksi korostettiin sitä, että ongelmiin tulee etsiä innovatiivisesti ratkaisuja. Keskustelua käytiin myös seisakkeista ja niiden kehittämisen mahdollisista ratkaisuista.

Seutuhallituksen evästykset toimivat pohjana työn projektiryhmän kokoukselle 4.10.2021. Kokouksessa käsiteltiin seisakkeiden kehittämisen edellytyksiä sekä junapalvelun kehittämisen mahdollisuuksia eri suunnilla. Kokouksessa tunnistettiin, että kehittämisen edellytysten sekä vaikutusten tarkempi tutkiminen kytkeytyy selvityksen toimenpidepolkuvaiheeseen.

Teeman, aineiston laajuuden sekä työssä tehdyt huomiot tunnistaen, työssä on valmisteltu suunnittelua linjaavia periaatteita. Periaatteet mahdollistavat esiteltyjen tulevaisuuskuvioiden 2030 ja 2050 saavuttamisen. Periaatteet ovat tarpeellisia tarkemman suunnittelun selkänäjäksi ja selkeyttämään tavoitteellista tulevaisuutta. Ne eivät sisällä tarpeettoman tarkkaa linjaamista, koska toimenpidepolun suunnittelu on vasta alkamassa.

Tausta periaatteiden määrittämiseksi

Lähijunaliikenteelle on tärkeää löytää sille sopiva rooli seudulla ja tunnistaa roolin edellyttämä rahoitus sekä kehittämistoimenpiteet. Lähijunaliikenne ja on paitsi liikkumista myös maankäytön kehittämistä. Kokonaisuuden tulee nojautua kuntien hyväksymään Rakennesuunnitelmaan.

Junaliikenteen ja maankäytön merkittävä kehittäminen kytkeytyy raideinfran lisäämiseen. Kuntien ja valtion tulee yhdessä sitoutua hankkeiden toteuttamiseen MAL-sopimuksin. Kuntien tulee varautua myös rahoittamaan junaliikenteen palvelua.

Junaliikenteeseen kytkeytyvien toimijoiden, erityisesti valtion raideverkon haltijana ja nykyisin myös junapalvelun rahoittaja, tulee yhtyä kaupunkiseudun tahtotilaan ja näkemykseen. Tehdyssä työssä on lähtökoh-

tana hyödynnetty valtion kriteeristöjä, jotta yhteisestä kehittämisnäkömängstä voidaan edetä sujuvasti toteuttamiseen tähtäävään vaiheeseen. Kriteeristöä tarkastellaan, varioidaan ja hyödynnetään tarkemmalla tasolla toimenpidepolkuvaiheessa, yhdessä valtiokumppanin kanssa.

Lähijunaliikenteen kehittämisen suunnittelussa on tunnistettu kaksi aikajännettä, joka huomioivat mahdollisuudet, epävarmuudet ja riskit. Noin vuoteen 2030 ulottuvan lyhyen aikajänteen kehitystarpeet, mahdollisuudet ja riskit on ennakoitavissa. Tämän vuoksi aikajännettä voidaan käsitellä tarkemmalla tasolla. Vuoteen 2050 asti ulottuvan aikajänteen epävarmuudet lisääntyvät. Pidemmän aikajänteen tulevaisuuskuvasa otetaan kantaa kehittämistoimenpiteisiin, jotka jo tunnistetaan tarpeellisiksi, mutta suunnittelu- ja toteutusvalmius ei todennäköisesti mahdollista ennen vuotta 2030. Käytetyt vuosiluvut ovat viitteellisiä, jolloin tavoitella voi erityisen suotuisassa kehityksessä tulla saavuteksi jo esitettyä aiemminkin.

Eri aikajänteisiin kytkeytyvät **alustavat tulevaisuuskuvat** on kuvattu seuraavassa.

### **Hyödyt irti raiteista 2022-2030, valmistaudutaan tasoloikkaan!**

#### **Toteutamme seisakkeita, hankimme junaliikennettä ja lisäämme kysyntää**

- Uusia seisakkeita valmistuu sinne, missä toteuttamisen edellytykset ja vaikuttavuus ovat hyvät.
- Matkustajille tarjotaan tiheet tasavuoroiset aikataulut ostamalla lisää junavuoroja.
- Junaliikenteen matkustajamäärät kasvavat, kun asuntoja ja työpaikka-alueita on toteutettu seisakkeiden tuntumaan ja juna kytkeyty keskeiseksi osaksi liikennejärjestelmää.

#### **Suunnittelemme tulevaa raidekapasiteetin lisäystä ja siihen tukeutuvaa kaupunkiseutua**

- Ratojen merkittävään kapasiteetin lisäämiseen tähtäävät suunnitelmat valmistuvat.
- Seisakkeiden kehittämisjärjestys varmistuu suunnitelmien myötä, kun niiden toteuttamisedellytykset ja aikajänne selkeytyvät.
- Lähijunan, ratikan ja bussin muodostamaa palvelukokonaisuutta kehitetään yhtä jalkaa muun seutukehityksen kanssa.

#### **Innovoimme ja etsimme ratkaisuja junaliikenteen tehokkaaksi edistämiseksi**

- Radoilla tunnistetaan mahdollisuuksia kapasiteetin vauhdikkaaksi lisäämiseksi.
- Seisakkeita rakennetaan kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.
- Seisakkeiden toteuttamisen mahdollisuuksista ja edellytyksistä löydetään yhteisymmärrys.

### **Tasoloikka seudun kestäväan kasvuun 2031-2050!**

#### **Lisäämme kapasiteettiä, lukuisia seisakkeita ja reippaasti junaliikennettä**

- Uusia seisakkeita rakennetaan yhdessä sovitun mukaisesti.
- Ratojen kapasiteettiä lisätään suurilla ja pienillä hankkeilla.
- Junavuoroja ostetaan matkustajamäärien yhä kasvaessa ja matkustajien arkea parannetaan sujuvoittamalla vaihtamista liikennevälineestä toiseen.
- Seisakkeiden tuntumaan lisätään pitkäjänteisesti asuntoja ja työpaikkoja, joiden vetovoimaan vaikuttaa keskeisesti tiheä junaliikenne.
- Seisakekeskukset kukoistavat.

#### **Suunnitteleme tulevaisuuden mahdollisuuksien hyödyntämistä Innoivomme ja etsimme ratkaisuja uusiin asiakastarpeisiin vastamiseksi**

Tavoitteelliset tulevaisuuskuvat ja niihin liittyvät toimenpidepolut tarkentuvat työn edetessä, eikä tavoitetiloista ole siten tarkoituksenmukaista tehdä tässä vaiheessa päätöksiä.

Kaupunkiseudun lähijunaliikenteen tavoitteellisen tulevaisuuskuvien tarkentamisessa ja toteutukseen tähtävän toimenpidepolun määrittelyssä esitetään hyödynnettäväksi seuraavia periaatteita:

1. Seudun lähijunaliikenteen kehittäminen tähtää kuntien 2016 hyväksymän seutustrategian (lisää kilpailukykyä, kasvulle kestävä yhdyskuntarakenne ja hyvinvoiva yhteisö) tavoitteiden optimaaliseen saavuttamiseen.
2. Lähijunaliikenteen erityisenä roolina on mahdollistaa houkutteleva kestävä liikkuminen seudun keskusten välillä ja yhdyskuntarakenteen tavoitteiden mukainen kehitys (vrt. Rakennesuunnitelma 2040).
3. Ensimmäisessä vaiheessa hyödynnämme tehokkaasti nykyisiä raiteita: lisäämme junaliikenteen kysyntää rakentamalla seisakkeita ja lisäämällä maankäyttöä kaikkien seisakkeiden tuntumaan sekä hankkimalla lisää junavuoroja seudun asukkaiden käyttöön. Etsimme innovatiivisesti ratkaisuja ja suunnitteleme tulevaa tasoloikkaa. Toisessa vaiheessa raiteille saadaan määrätietoisien yhteistyön tuloksena edelleen lisää matkustajia, kapasiteettiä, seisakkeita ja junaliikennettä.

4. Kehitämme ja suunnittelemme lähijunaliikennettä systemaattisesti kaupunkiseudulla, Pirkanmaalla jopa yli maakuntarajan. Paalutamme etenemistä määrätietoisesti mm. kaupunkiseutusuunnitelman avulla.
5. Teemme säännöllistä yhteistyötä valtion ja muiden junaliikenteen kehittämiseen kytkeytyvien sidosryhmien kanssa. Paalutamme etenemistä määrätietoisesti mm. MAL-sopimusten avulla.

Liikennejärjestelmäpäällikkö Tapani Touru selostaa asiaa kokouksessa.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

Liite:

- lähijunaliikenteen suunnittelun perusteet

**Kuntajohtajakokous 15.10.2021**

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

hyväksyä tulevaisuuden tavoitetilojen tarkentamista ja toimenpiteiden suunnittelua tukevat kehittämisperiaatteet.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

## 120 § KAUPUNKISEUDUN ASUNTOPOLIITTINEN OHJELMA 2040, SAADUT LAUSUNNOT JA EHDOTUKSEN HYVÄKSYMINEN

Paikkatietoasiantuntija Välimäki ja seutusihteeri Pohjonen

Seutuhallitus käynnisti 26.6.2019 Tampereen kaupunkiseudun asuntopoliittisen ohjelman päivityksen. Ensimmäinen seudullinen asuntopoliittinen ohjelma hyväksyttiin 2010. Se palveli 2010-luvulla laadittuja rakennesuunnitelmia ja MAL-sopimuksia.

Ohjelman päivittämisestä sovittiin MAL4-sopimuksessa. Siinä riittävän ja monimuotoisen asuntotuotannon kehityspolku on kuvattu seuraavasti: ”Kunnat huolehtivat yhteisvastuullisesti kaikille väestöryhmille soveltuvan, monipuolisen ja laadukkaan asuntokannan rakentumisesta. Tuotanto kohdennetaan yhdyskuntarakenteen sisään, rakenteen toimivuutta ja asuinalueiden tasapainoista kehitystä tukemaan. Asuntopoliitikassa tavoitellaan kohtuuhintaisen asuntotuotannon lisäämistä ja perheasuntojen monipuolistamista.”

Asuntopoliittista ohjelman valmistelusta on vastannut Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä. Ohjelmaa on valmisteltu yhdessä kaupunkiseudun kuntien kanssa laajasti osallistavalla ja poikkihallinnollisella otteella. Työhön ovat osallistuneet seudulliset asiantuntijatyöryhmät, kuntajohtajakokous ja seutuhallitus sekä kunnanhallitukset. Käytännön valmistelutyöstä on vastannut maankäytön ja asumisen seudullinen työryhmä (Masto).

Ohjelman teemat ovat

1. Kaupunkiseudun väestöennuste ja asuntotarvelaskelma
2. Asuntotuotannon laatu
3. Asuinalueiden eriytymisen ehkäisy
4. Kohtuuhintainen asuntotuotanto
5. Asunnottomuuden puolittaminen
6. Asumisen nousevat trendit
7. Ohjelman toteuttamisen edellytykset
8. Seuranta

Seutuhallitus hyväksyi kaupunkiseudun asuntopoliittisen ohjelman 2040 luonnoksen 26.5.2021 ja lähetti sen lausunnon jäsenkuntiin, ympäristöministeriöön ja ARA:lle.

Lausunnon antoivat: Kangasala, Lempäälä, Orivesi, Pirkkala, Tampere, Vesilahti, Ylöjärvi ja ARA. Kaikki lausunnot olivat lähtökohtaisesti positiiviset. Useimmissa korostettiin jotakin kunnan ominaispiirrettä (tontit, liikenne) tai miten ohjelmaa tullaan toteuttamaan kunnan omista tavoitteista lähtien (kunnan kasvun suuntaaminen, yhteisvastuullisuus,

ARA-tuotanto). Yleisinä teemoina esiintyivät kestävä asuntopoliitiikka/hiilineutraalisuus ja mahdollisuus erilaisiin kokeiluihin. Lausunnoissa ei ehdotettu poikkeuksellisia muutoksia asuntopoliittiseen ohjelmaa.

#### Tiivistelmä lausunnoissa annetuista huomioista ja vastaukset

Lausuntojen perusteella seudun asuntopoliittisen ohjelman luonnokseen lisätään:

1. Kohtuuhintainen asuntotuotannon MAL4-sopimuksen mukainen määritelmä
2. Kohtuuhintaisen asuntotuotannon kuntakohtaiset tavoitteet MAL4-sopimuksen mukaisesti
3. Kestävyys- ja ilmastokysymysten huomiointi Asumisen laatua käsittelevässä kappaleessa sekä ohjelman kaikkia teemoja läpileikkävänä asiana.

Muita lausunnoissa esiin tuotuja asioita ja niiden huomioiminen:

- Asiat, joita tarkastellaan Kaupunkiseutusuunnitelman/Rakennesuunnitelman päivittämisen yhteydessä.
  - Kunta- ja aluekohtaiset kasvu- ja asuntomitoitusluvut
  - Työpaikka-alueet
  - Yhteissuunnittelu kuntarajoilla
  - Liikennejärjestelmän kehittäminen
- ARA-tuotantoon liittyvät haasteet ja vuorovaikutus ARA:n /valtion kanssa
  - Ohjelmaan kirjatun mukaisesti jatketaan tiivistä keskustelua ja yhteistyön syventämistä ministeriöiden, ARA:n ja muiden toimijoiden kanssa
- Ohjelman seurantamittarit ja niiden tarkentaminen
  - Ohjelman seuranta kehitetään toteutusjakson aikana. Seuranta sovitetaan yhteen MAL-sopimuksen seurannan sekä tulevan Kaupunkiseutusuunnitelman seurannan kanssa. Seurantamittareita ja niiden tavoitetasoa tarkennetaan sovittamisen yhteydessä.
  - Seutuluoitsi-työryhmä tuottaa tietoa asumisen muuttuvista trendeistä osana ohjelman seuranta.

Maankäytön ja asumisen työryhmä hyväksyi omalta osaltaan asuntopoliittisen ohjelman ehdotuksen kokouksessaan 22.9.2021.

Paikkatietoasiantuntija Jussi Välimäki on kutsuttu kokoukseen.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

Liitteet:

- saadut lausunnot
- saaduissa lausunnoissa esitettyjä huomioita ja vastaukset
- asuntopoliittinen ohjelma/ehdotus.

**Kuntajohtajakokous 15.10.2021**

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

merkitä tiedoksi saadut lausunnot ja tiivistelmän lausunnoissa esitetyistä huomioista sekä niihin annetut vastaukset,

hyväksyä liitteen mukaisen asuntopoliittisen ohjelman ehdotuksen ja

lähettää asuntopoliittisen ohjelman ehdotuksen jäsenkuntiin hyväksyttäväksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

## 121 § OHJAAVA SISÄLTÖKESKUSTELU VUODEN 2022 TOIMINNAN SUUNNITTELUUN

Seutujohtaja Nurminen ja seutusihteeri Pohjonen

### Taustaa

Perussäännön mukaan kuntayhtymä huolehtii

1. seutustrategiassa kuntayhtymälle asetetuista tehtävistä
2. kuntayhteistyön yleisestä kehittämisestä ja kuntien välisen yhteistoiminnan kehittämisestä
3. yhteisten suunnittelu- ja kehittämishankkeiden toteuttamisesta
4. jäsenkuntien yhteisestä edunvalvonnasta
5. aluepolitiikan toteuttamisesta osaltaan
6. muista yhteisesti sovittavista seutuyhteistyöhön liittyvistä tehtävistä.

Käytännön toimintana kuntayhtymä kehittää yhteisiä ratkaisuja kaupunkiseudun ja kuntien hyödyksi, ylläpitää seudullisia yhteistyö- ja päätöksentekorakenteita, valmistelee asiat seutuhallituksen päätettäväksi ja edelleen kuntien hyväksyttäväksi sekä seuraa yhteistyöasioiden toteutumista.

Pidemmän aikavälin tavoitteet on kirjattu seutustrategiaan ja sen toteutusohjelmaan. Työskentelyä ohjaavat myös Rakennesuunnitelma 2040 ja MAL-sopimus. Seutuyhteistyön vuositavoitteet hyväksytään kuntayhtymän talousarviossa.

### Vuoden 2022 toiminnalliset tavoitteet/luonnos seutustrategian pääviestien mukaan ryhmiteltynä

#### LISÄÄ KILPAILUKYKYÄ

1. Luodaan elinkeinojen houkutteluun ja sijoittumiseen seudulliset vyöhykeperiaatteet.
2. Tuetaan asukkaiden osallistumista seudulliseen suunnitteluun.

#### KASVULLE KESTÄVÄ RAKENNE

3. Käynnistetään Rakennesuunnitelman/kaupunkiseutusuunnitelman päivitys.
4. Laaditaan tulevaisuuskuva väestön alueellisista liikkumistarpeista kestävän ja turvallisen liikkumisen edistämiseksi.
5. Laaditaan joukkoliikennejärjestelmän kehityskuva
6. Käynnistetään ilmastomuutoksen sopeutumisen ja varautumisen seudullinen suunnittelu.

7. Käynnistetään siirtyminen tietomallipohjaiseen kaupunkiseutusunnitteluun

#### HYVINVOIVA YHTEISÖ

8. Kehitetään uuden hyvinvointijohtamisen prosesseja, välineitä ja sote-yhdyspintoja.
9. Hyväksytään Seutuliike-ohjelman toimenpiteet liikkumisen edistämiseksi ja liikkumattomuuden kustannusten vähentämiseksi.
10. Kehitetään välineitä alueellisen eriytymisen ja koulusegregaation ehkäisemiseksi.

#### SEUTUYHTEISTYÖN YLEINEN KEHITTÄMINEN

11. Viimeistellään seutustrategia kuntien päätöksentekoon
12. Vahvistetaan ennakointiosaamista seutusunnittelussa.

#### Seutuyhteistyön rahoitus vuodelle 2022

Seutuhallitus lähetti 25.8. kokouksestaan jäsenkuntiin lausunnolle talousarvioesityksen, joka perustui 120 000 euron lisäykselle seutuyksikön resurssointiin. Seutuyksikön talousarvion summaksi esitettiin 1 135 100 €, joka vastaa 2,8 €/kaupunkiseudun asukas.

Korotuksen taustalla oli useita vuosia jatkunut resurssien reaalin supistuminen, joka uhkaa heikentää kuntayhtymän kehittämistoiminnan tuloksellisuutta ja jäsenkuntien saantoa seutuyhteistyöstä. Saatujen lausuntojen mukaan (Nokia, Pirkkala, Tampere, Vesilahti ja Ylöjärvi) talousarvioesityksen mukainen korotus voidaan toteuttaa.

Eero Väätäinen poistui kokouksesta.

#### **Kuntajohtajakokous 15.10.2021**

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää

käydä ohjaavan keskustelun seutuyhteistyön tavoitteista vuodelle 2022 ja

että talousarvio 2022 valmistellaan hyväksyttäväksi 29.10. kokoukseen.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

## 122 § TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN JA TALOUDEN TOTEUTUMINEN 1.1.-31.8.2021

Seutusihteeri Pohjonen

Yhtymäkokouksen päätöksen mukaan toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan seutuhallitukselle kerran talousarviovuoden aikana ajanjaksolta 1-8. Talouden toteutumisesta seutuhallitukselle toimitetaan talousraportti ajanjaksoilta 1-4 ja 1-8. Lopullinen raportointi tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä.

### Yleiskatsaus toimintaan ja tavoitteiden toteutumiseen

Kuntayhtymän toiminta on toteutumassa hyvin, talousarvion ja seutuhallituksen päätösten mukaisena, vaikka seutusunnittelupäällikkö on ollut osittaisella ja 100 %:lla opintovapaalla. Yhtymäkokous on asettanut vuodelle 18 toiminnallista tavoitetta, jotka ovat toteutumassa pääosin vuoden loppuun mennessä. Tavoitteiden yksityiskohtainen raportointi on esitetty liitteessä.

Talousarvion 2020 toiminnalliset tavoitteet on asetettu seutustrategian mukaisesti kolmelle pääviestille: lisää kilpailukykyä, kasvulle kestävä rakenne ja hyvinvoiva yhteisö. Teemallisia nostoja raportoinnista:

#### *Lisää kilpailukykyä*

Ennakointityö/Seutuluoitsin työskentely on käynnistännyt toukokuussa. Seutuluoitsi on käynnistännyt konsulttitoimeksiantona kansainvälisen benchmarking-selvityksen kestäväsiirtymän edelläkävijäalueista. Seutuluoitsi on käynyt tiivistä vuoropuhelua seutustrategian valmistelun kanssa, ja varmistanut syksyn ja talven työsuunnitelman tukevan seutustrategian laadintaa.

Lähijunaliikenteen selvitystyö on edennyt työohjelman mukaisesti vision valmistumisvaiheeseen.

#### *Kasvulle kestävä rakenne*

Asuntopoliittinen ohjelma on ollut lausuntokierroksella. Ehdotus jäsenkuntien hyväksyttäväksi valmistuu vuoden loppuun mennessä.

Rajaton seutu -työtä ohjelmoidaan syksyn aikana. Toteutus siirtyy vuodelle 2022.

Kävelyn ja pyöräilyn uuden kehittämissuunnitelman toimeenpano on käynnistynyt.

“Pysäköinnin seudulliset periaatteet” -selvitys etenee suunnitelmallisesti. Työssä on toteutettu haastattelut kuntien kehittämistarpeista sekä toteutettu analyysi yhdyskuntarakenteen vyöhykkeistä pysäköintiin liittyvien tavoitetasojen ja “työkalupakkien” määrittämiseksi.

MAL4-sopimuksen toteutus on edennyt hyvin. Seurantaryhmä käsitteli seurannan kokouksessaan 4.6.2021.

#### *Hyvinvoiva yhteisö*

Muun valmistelun lisäksi varhaiskasvatusjohto ja opetuspäälliköt ovat vastanneet seudulliseen kyselyyn, joka luotaa ehdotusta toimenpidesuosituksiksi. Kysely on raportoitu hyvinvointipalvelujen työryhmässä 22.6.2021. Toimenpidesuosituksen valmistaminen jatkuu syksyllä.

Seutuliike ohjelmatyö on jatkunut mm. LIITU2 tutkimuksella ja seutuireittien karttapalvelun kehittämisellä.

Lukiokoulutuksesta laaditaan seudullinen tiekartta strategisen yhteistyön käynnistämiseksi. Hyvinvointipalveluiden nimeämä pienryhmä on laatinut ehdotuksen tiekartan pääteemoiksi ja niistä on käyty lähetekeskustelut kevään aikana kuntajohtajakokouksessa ja seutuhallituksessa.

Seudun nuorisopalvelujen nykytilakuvaus on valmistunut.

Kaupunkiseudun digitaalinen kansalaispaneeli –hanke sai rahoitusta valtiovarainministeriöltä. Päähakijana ja toteuttajana hankkeessa on Tampereen kaupunki. Kuntayhtymä on hankkeen toinen toteuttaja.

Asukasosallisuuden edistämiseksi Seututoimisto on lisäksi toteuttanut asukas- ja poismuuttajakyselyt, joihin saatiin yhteensä yli 3500 vastausta.

#### *Seutuyhteistyön yleinen kehittäminen*

Seutustrategian päivitystyö on käynnistynyt. Työohjelman mukaisesti syksyllä käsitellään visio ja pääviestit.

Luottamushenkilöiden seutuperehdytys etenee ohjelmoidusti.

Edunvalvontatyötä on kehitetty systemaattisesti kumppaneiden kanssa. Teemalausuntoja on annettu mm. Liikenne12-suunnitelmasta, vaikuttettu valtion vuoden 2022 budjetin kärkitemoihin ja annettu lausunto Väylä-viraston investointiohjelmasta.

Talouden toteutuminen ja tuloslaskelmataulukot

*Seutuyksikkö*

Talousarvioraportti 1.1.–31.8.2021 näyttää n 11 000 euron alijäämää, joka kertyy seutuyksikön tehtäväkokonaisuudesta. Kuntien maksuosuudet ovat toteutuneet 100 %:sti. Jaksotetut menot ovat toteutuneet jonkin verran arvioitua suurempina. Tilinpäätösennusteen mukaan talous toteutunee tasapainoisena vuoden lopussa.

*HYMY-hanke*

HYMY hanke on toteutunut työohjelman ja ohjausryhmän päätösten mukaisena. Hanke päättyy syyskuun lopussa. Hankkeen tulot on huomioitu toteutuneiden menojen mukaisessa suhteessa. HYMY-hankkeen taloudella ei ole vaikutusta jäsenkuntien maksuosuuksiin eikä kuntayhtymän kokonaistuloksen muodostumiseen.

*MAL-verkosto*

Tuotot ajanjaksolle 1.1.–31.8.2021 on huomioitu toteutuneiden menojen mukaisessa suhteessa. MAL-verkoston tulot ja menot ovat toteutuneet 108 %:sti. MAL-verkoston taloudella ei ole vaikutusta jäsenkuntien maksuosuuksiin eikä kuntayhtymän kokonaistuloksen muodostumiseen.

Tuloslaskelmat

SEUTUYKSIKÖ	JAKSOTETTU 1.1.-31.8.2021			ENNUSTE 11.-31.12.
	TA	TOT	TOT%	
Myyntitulot/kunnat	676 730,00	676 730,00	100,0	1 015 100,00
Muut tuet ja avust.	0,00	0,00	0,0	0,00
<b>Tulot yht.</b>	<b>676 730,00</b>	<b>676 730,00</b>	<b>100,0</b>	<b>1 015 100,00</b>
Palkat ja palkkiot	358 320,00	353 043,00	98,5	509 564,50
Sivukulut	65 130,00	68 759,00	105,6	103 143,80
Palvelujen ostot	209 010,00	242 410,00	116,0	363 620,80
Vuokrat	36 270,00	20 331,00	56,1	30 493,70
Tarv., yms.	6 000,00	3 177,00	53,0	0,00
Kaluston hankinta	2 000,00	0,00	0,0	0,00
<b>Menot yht.</b>	<b>676 730,00</b>	<b>687 720,00</b>	<b>101,6</b>	<b>1 006 822,80</b>
<b>+ yli /- alijäämä</b>	<b>0,00</b>	<b>-10 990,00</b>	<b>-1,62</b>	<b>8 277,20</b>

HYMY-hanke	JAKSOTETTU 1.1.-31.8.2020			ENNUSTE
	TA	TOT	TOT%	11.-31.12.
Myyntitulot/alueet	70 670,00	74 043,00	104,8	74 043,00
Muut tuet ja avust.	0,00	0,00	0,0	0,00
<b>Tulot yht.</b>	<b>70 670,00</b>	<b>74 043,00</b>	<b>104,8</b>	<b>74 043,00</b>
Palkat ja palkkiot	34 670,00	29 629,00	85,5	29 629,00
Sivukulut	4 670,00	6 176,00	132,2	6 176,00
Palvelujen ostot	28 330,00	36 599,00	129,2	36 599,00
Vuokrat	2 330,00	1 639,00	70,3	1 639,00
Tarv., yms.	670,00	0,00	0,0	0,00
Kaluston hankinta	0,00	0,00	0,0	0,00
<b>Menot yht.</b>	<b>70 670,00</b>	<b>74 043,00</b>	<b>104,8</b>	<b>74 043,00</b>
<b>+ yli /- alijäämä</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>

MAL-verkosto	JAKSOTETTU 1.1.-31.8.2020			ENNUSTE
	TA	TOT	TOT%	11.-31.12.
Myyntitulot/alueet	127 000,00	137 170,00	108,0	171 762,00
Muut tuet ja avust.	0,00	0,00	0,0	0,00
<b>Tulot yht.</b>	<b>127 000,00</b>	<b>137 170,00</b>	<b>108,0</b>	<b>171 762,00</b>
Palkat ja palkkiot	71 000,00	70 076,00	98,7	85 114,00
Sivukulut	13 330,00	14 149,00	106,1	17 228,00
Palvelujen ostot	31 000,00	49 101,00	158,4	63 651,00
Vuokrat	10 330,00	3 844,00	37,2	5 767,00
Tarv., yms.	1 330,00	0,00	0,0	0,00
Kaluston hankinta	0,00	0,00	0,0	0,00
<b>Menot yht.</b>	<b>126 990,00</b>	<b>137 170,00</b>	<b>108,0</b>	<b>171 760,00</b>
<b>+ yli /- alijäämä</b>	<b>10,00</b>	<b>0,00</b>	<b>-0,01</b>	<b>2,00</b>

KY YHTEENSÄ	JAKSOTETTU 1.1.-31.8.2020			ENNUSTE
	TA	TOT	TOT%	11.-31.12.
Myyntitulot	874 400,00	887 943,00	101,5	1 260 905,00
Muut tuet ja avust.	0,00	0,00	0,0	0,00
<b>Tulot yht.</b>	<b>874 400,00</b>	<b>887 943,00</b>	<b>101,5</b>	<b>1 260 905,00</b>
Palkat ja palkkiot	463 990,00	452 748,00	97,6	624 307,50
Sivukulut	83 130,00	89 084,00	107,2	126 547,80
Palvelujen ostot	268 350,00	328 110,00	122,3	463 870,80
Vuokrat	48 930,00	25 814,00	52,8	37 899,70
Tarv., yms.	7 980,00	3 177,00	39,8	0,00
Kaluston hankinta	2 000,00	0,00	0,0	0,00
<b>Menot yht.</b>	<b>874 380,00</b>	<b>898 933,00</b>	<b>102,8</b>	<b>1 252 625,80</b>
<b>+ yli /- alijäämä</b>	<b>20,00</b>	<b>-10 990,00</b>		<b>8 279,20</b>

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

Liite:

- Toiminnallisten tavoitteiden yksityiskohtainen raportointi 1.1.-31.8.2021 ja tuloslaskelmat

**Kuntajohtajakokous 15.10.2021**

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

merkitä asian tiedoksi ja

että toteutumatietoja hyödynnetään vuoden 2022 suunnittelussa.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

**123 § KUNTAJOHTAJAKOKOUKSEN KOKOuspÄIVÄT 2022**

Seutusihteeri Pohjonen

Kuntajohtajakokoukselle on laadittu ehdotus kokouspäivämääräksi vuodelle 2022. Kokousrytmi olisi entiseen tapaan joka toinen perjantai klo 8.15-10.15. Osana valmistelua jatketaan ns. puheenjohtajiston sähköistä listapalaverimenettelyä. Asialistan luonnos puheenjohtajistolle postitetaan keskiviikkoisin. Kokousten on arvioitu toteutuvan läsnä kokouksina.

Kokouksen asialista ja liitteet ovat sähköisesti jäsenten käytettävissä viikkoa ennen kokousta.

Yksi kokouspäivistä voidaan koronaepidemian niin salliessa sopia KJK:n matkakokoukseksi.

Kokouspäivät vuodelle 2022 ovat:

14.1., 26.1., 11.2., 25.2., 11.3., 25.3., 8.4., 22.4., 6.5, 20.5., 3.6., 17.6.,

Heinäkuussa ei kokouksia

12.8., 26.8., 9.9., 23.9., 7.10., 21.10., 4.11., 18.11., 2.12., 16.12.

Seutuhallituksen kokoukset ovat keskiviikkoisin klo 9.00–11.00

26.1., 23.2., 30.3., 27.4., 25.5., 29.6.

Heinäkuussa ei kokousta

31.8., 28.9., 26.10., 30.11., 21.12.

**Kuntajohtajakokous 15.10.2021**

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää

hyväksyä vuoden 2022 kokousaikataulun,

kokouksen asialista ja liitteet ovat sähköisesti jäsenten käytettävissä viikkoa ennen kokousta ja

merkitä tiedoksi seutuhallituksen kokouspäivämäärät.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

**124 § SEUTUFOORUMI 8.12.2021**

Seutujohtaja Nurminen

Päättäjien seutufoorumi järjestetään 8.12.2021 Tampere-talossa. Teemanä on Tampereen seudun tulevaisuussiirtymä, mikä viittaa seutustrategian uudistamiseen. Tavoitteena on myös tukea uusien päättäjien verkostoitumista ja seutuyhteistyön lujittamista.

Tilaisuudesta on lähtenyt Save the date -kutsu valtuutetuille. Tilaisuuden ohjelman suunnittelu on käynnissä ja kuntajohtajakokoukselta toivotaan syötteitä ohjelmanumeroista ja esiintyjistä.

**Kuntajohtajakokous 15.10.2021**

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää

evästää Seutufoorumin ohjelman valmistelua.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

## 125 § MUUT ASIAT

Seutujohtajan info

Kuntajohtajien palaute Pirkanmaan vaikuttajafoorumista  
Edunvalvonnassa ajankohtaista  
Uusi seutuhallitus aloitti työskentelyn  
Seutustrategian valtuustokysely  
Seututoimiston Korona exit

Pirkanmaan hyvinvointialueen valmistelu

Yli-Rajala ja Oskari Auvinen

Ympäristöterveydenhuollon järjestäminen kaupunkiseudulla ja Pirkanmaalla.

Yli-Rajala ja M. Nurminen

## 126 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET

10.05-10.15

Kokoukset perjantaisin klo 8.15-10.15.

1.10., BUSINESS TAMPERE valmistelee kokouksen

15.10., Läsnä

Aspol-lausunnot/Aspol-ohjelman hyväksyminen

Lähijunaliikenne visio

TA2022 keskustelu

Toteutuma 1.1.-31.8.2021

Kokoukset 2022

Seutufoorumi 8.12.2021

29.10, Teams

Selvitys kuntien osallisuustyöstä/Seudullinen digitaalinen kansalaispaneeli

Alueellisen eriytymisen ja koulusegregaation ehkäisemisen seudulliset välineet -hankehakemus

Seutuvertailut

Tampereen kaupungin korkeakoulukumppanuus

TA2022 päätös

12.11. Pyöreä pöytä, läsnä

Seutustrategia - yhteistyön tahtotila ja strategian pääviestit

Yhteistyön rajapinnat

Kestävän siirtymän kv-benchmarking

MRL-lausunto

24.11.KESKIVIIKKO STRATEGIATYÖPAJA SH+KJK, läsnä

Seutustrategia - yhteistyön tahtotila ja strategian pääviestit

26.11., Teams

Lukiokoulutuksen tiekartta

Rajaton seutu -elinkeinovyöhykkeet

Rakennesuunnitelman/kaupunkiseutusuunnitelman uudistaminen, lähetekeskustelu

Kestävän siirtymän visio/Seutuluotsi

Seutudigi-hanke projektisuunnitelman hyväksyminen.

8.12. SEUTUFOORUMI

10.12. läsnä (erikoisaamiainen)

Lähijunaselvitys, tiekartat toimenpiteille

Ilmastonmuutoksen sopeutuminen ja varautuminen, lähetekeskustelu

Seuturane

## **127 § TIEDOKSIANNETTAVAT ASIAT**

**Seutujohtajan ajankohtaiset infoasiat:**

**Kuntajohtajien info ja keskusteluasiat:**

## **128 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN**

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.15.